

ind i Statskassen, strømme tilbage over hele Befolkningen til de gamle og vise sig at gøre f. Eks. de gamle fattige Husmænd til kære Gæster i Sønnernes Hjem, i Stedet for at de nu ofte ere mindre kære Aftægtsfolk, i det mindste hos Folk, som ikke kunne bære den Byrde. Det samme er Tilfældet i Middelstanden og hos den velstillede Arbejderklasse, ganske som hos den daarligt stillede. Med andre Ord, Alderdomsforsørgelsesloven bør ikke have Karakter af en Lov for de daarligt stillede, den bør give en Hædersgave til alle Samfundsklasser, en Hæderspension, hvorved Staten udtrykkelig erkender, at i en civiliseret Stat have de gamle Rettigheder og Staten derfor Forpligtelser overfor dem.

Men naar man saaledes udvider Begrebet, og de Herrer maaske ville sige, at jeg gaar meget radikalt til Værks, maa jeg dog betone, at der er et Moment, der maa ligge deri, naar det skal være en saadan Hædersgave ellers Hæderspension, og det er Værdighedsbetingelsen, og lad mig ogsaa sige, Selvhjælpsbetingelsen. Den maa være til Stede. Man kan gaa den Vej, som de Herrer kende fra Invalidekommissionens Betænkning, nemlig den: at opkræve Bidrag, idet Selvhjælpen skal være vunden paa den Maade. Men det er en omstændelig og daarlig Vej. Det koster for meget i Administration og er lige besværligt for Arbejdsgivere og Arbejdere. Gør man det derimod til en Statsgave, vil det sikkert være en ret let Vej. Men der maa dog forlanges, at Selvhjælpsmotivet anerkendes. Det er det, at vedkommende i sin Tid ved sit personlige Ønske og sin personlige Livsførelse virkelig har vist Villie til at arbejde sig frem.

Uagtet jeg derfor siger til det ærede Medlem, at jeg i al Almindelighed vil være glad i det Øjeblik, det vil være muligt at ændre den Anomali, den Underlighed, at en Mand, der har holdt sig fri for Fattigvæsenet indtil sit 50de Aar, skal kunne miste sin Alderdomsforsørgelsesret, fordi han mellem det 50de og 55de Aar kommer i Nød, maa jeg dog forlange, at man saa sætter den anden Bestemmelse ind, nemlig den, at de Folk, som faa Fattighjælp mellem deres 50de og 55de Aar, naar de ikke tidligere have faaet Fattighjælp eller i alt Fald i 10 Aar ikke have faaet det, kunne beholde deres Alderdomsforsørgelsesret. Jeg gør nemlig gældende, at Selvhjælpsprincippet maa hævdes, det har man ikke Lov til at bryde i nogen social Lovgivning. Men det ærede Medlem vil indrømme mig — som jeg begyndte at sige —, at der er

nogen Uret i, at den Mand, der som sagt i 55 Aar er falden Fattigvæsenet til Byrde og saa i 5 Aar er kommen paa de fri Fattigkasser, skal sammenstilles med den Mand, som med store Ofre og store Lidelser har søgt at holde sig nogenlunde klar af Fattigvæsenet. Jeg tror ikke, man maa udslætte dette Skel, som der nu en Gang er mellem den sociale Alderdomshjælp, som giver Retskrav paa Samfundet, og den Fattighjælp, som de vedkommende modtage af Samfundet. Derfor vil jeg være meget ked af at skulle slette dette Skel mellem Alderdomsforsørgelse og Fattighjælp, og jeg er bange for, at dette Forslag i den Form, hvori vi nu vedtage det, vil slette dette Skel, med andre Ord vil ødelægge alt det, som vi, der have den socialpolitiske Interesse inden for alle Partier — det er baade Højremænd, Venstremænd, og jeg kan ogsaa sige til det ærede Medlem: Socialdemokrater — overhovedet maa holde fast paa, at der skal være Forskel mellem Fattighjælp og Alderdomsforsørgelse, thi i ethvert Samfund — det maa det ærede Medlem forstaa, ogsaa det Samfund, hvori han drømmer sig en smuk Stilling, ikke blot for sig selv, men ogsaa for alle sine — vil der lige saa vel som i det nuværende Samfund gives en stor Klasse af uduelige, der vil være en vis Del af Borgerne, der ikke ere duelige, en vis Del, der af en eller anden Grund ikke kan tillempe sig til de Samfundsforhold, hvori de ere satte. For disse kan Samfundet ikke skabe et Retskrav. Vi maa fastsætte den Regel, at man skal ville hjælpe sig selv, ville gøre sit Arbejde.

Det ærede Medlem talte meget rigtigt om, at Arbejdernes Æresfølelse holder dem klar af Fattigvæsenet. Jeg tror, at den gør det maaske i end højere Grad i Byerne end paa Landet paa Grund af de økonomiske Forhold, men jeg kan sige, at jeg ved, at ifald Underklassen skal vinde frem til en bedre Position, vil det kun være ved at holde sin Æresfølelse, sin Selvgættelse, sin Kunnen, sin Dygtighed højt, og jeg mener i Virkeligheden, at hvis man ved en social Lov undergraver denne Æresfølelse og denne Selvgættelse ved ganske bestemt at sige, at den Mand, der har faaet Fattighjælp hele Livet, er lige saa god som den, der med Nød og neppe har stræbt at undgaa det, vil det gode, der kan resultere af Loven, langt overvejes af det daarlige. Derfor maa jeg holde paa, at vel har jeg intet imod, at den Ændring, det ærede Medlem har foreslaaet, gaar op til Landstinget, men jeg vil ganske